

KLASA: 001-01/19-01/42
URBROJ: 696-4-1-19-01
Zagreb, 30. svibnja 2019.

**PREDMET: iznošenje komentara na društvenim mrežama,
mišljenje**

Poštovani,

Povjerenstvo za etička pitanja Hrvatske komore medicinskih sestara (dalje u tekstu: Povjerenstvo) prvenstveno želi istaknuti kako je Statutom HKMS ovlašteno pratiti i nadzirati provođenje pravila etike u djelatnosti medicinskih sestara i poduzimati odgovarajuće mjere u slučaju njihovog kršenja. Obzirom na navedeno, Povjerenstvo želi iskoristiti ovu priliku te skrenuti pozornost medicinskim sestrama i medicinskim tehničarima na pravila postupanja prilikom iznošenja osobnih komentara na društvenim mrežama.

Potrebno je istaknuti kako je člankom 38. Ustava Republike Hrvatske određeno kako se jamči sloboda mišljenja i izražavanja misli. Citirani članak u stavu 2. dodatno određuje kako sloboda izražavanja misli obuhvaća osobito slobodu tiska i drugih sredstava priopćavanja, slobodu govora i javnog nastupa i slobodno osnivanje svih ustanova javnog priopćavanja. U odnosu na navedenu slobodu mišljenja te pogotovo izražavanja mišljenja potrebno je istaknuti kako ona nije apsolutna u smislu da se može izvršavati bez ikakvih ograničenja. Najvažnije takvo ograničenje jasno određuje već sljedeći članak Ustava koji određuje kako je zabranjeno i kažnjivo svako pozivanje ili poticanje na rat ili uporabu nasilja, na nacionalnu, rasnu ili vjersku mržnju ili bilo koji oblik nesnošljivosti.

U odnosu na propise koji detaljnije reguliraju sestrinstvo, Zakon o sestrinstvu („Narodne novine“ broj: 121/03, 117/08, 57/11) u članku 16. određuje kao temeljnu dužnost poštivanje odredaba Etičkog kodeksa medicinskih sestara. Iako Etički kodeks izričito ne spominje javno iznošenje komentara potrebno je skrenuti pozornost na članak 7. koji u stavku 7.1. određuje da se medicinska sestra mora ponašati tako da podiže ugled svoje profesije.

Povjerenstvo je stajališta kako je prilikom iznošenja komentara na raznim portalima i društvenim mrežama potrebno imati na umu razgraničenje između iznošenja stava u osobnom svojstvu u odnosu na situaciju kada se određena osoba javno izjašnjava kao medicinska sestra ili medicinski tehničar. U prvom slučaju jasno je kako svakoj osobi pripada pravo na izražavanje misli na način kako je to predviđeno u gore citiranom članku Ustava Republike Hrvatske. U situacijama kada se određena osoba javno izjasni kao medicinska sestra ili medicinski tehničar odnosno kao zaposlenik određene ustanove potrebno je imati na umu prvenstveno kompetencije medicinskih sestara i medicinskih tehničara predviđene člankom 16a. Zakona o sestrinstvu zatim odredbe Zakona o ustanovama („Narodne novine“ broj: 76/93, 29/97, 47/99, 35/08) te u konačnici odredbe Zakona o liječništvu („Narodne novine“ broj: 121/03, 117/08).

U odnosu na kompetencije medicinskih sestara Zakon o sestrinstvu u članku 16a. određuje kompetencije medicinskih sestara s temeljnom naobrazbom, medicinskih sestara prvostupnica te visoko obrazovanih medicinskih sestara. Prema mišljenju Povjerenstva navedene zakonske odredbe ne predstavljaju temeljne odrednice samo prilikom postupanja na radnom mjestu već bi trebale biti i odrednice prilikom svakog istupanja u javnosti. Često smo svjedoci kako se pojedine osobe predstavljaju na društvenim mrežama kao zdravstveni radnici te istupanjem u tom svojstvu nastoje dati veću snagu svojim argumentima. Upravo prilikom tumačenja te argumentiranja sudionici rasprave zaboravljaju zakonom postavljena ograničenja. Zakon o liječništvu u članku 3. je odredio opseg obavljanja liječničke djelatnosti te je u članku 5. izričito odredio kako liječničku djelatnost mogu obavljati samo liječnici. Ovo Povjerenstvo želi skrenuti pozornost kolegicama i kolegama da se suzdrže od svih izjava i postupanja koji bi mogli dovesti do njihove odgovornosti. U tom smislu i Kazneni zakon u članku 184. predviđa kazneno djelo nadriliječništva za one koji se bave liječenjem ili pružanjem druge medicinske pomoći bez propisane stručne spremlje.

Osim navedenog pojedinci često ističu kako rade u određenim ustanovama te opisuju proces rada u tim ustanovama kao ispravan i provjeren način. Povjerenstvo želi istaknuti kako su se sve medicinski sestre i medicinski tehničari kao i ostali građani dužni pridržavati odredaba zakona. Iako postoje različiti organizacijski oblici obavljanja zdravstvene zaštite potrebno je uzeti u obzir kako je ipak većina kolegica i kolega zaposleno u institucijama koji podpadaju pod odredbe Zakona o ustanovama. U tom smislu potrebno je istaknuti kako sukladno odredbama navedenog zakona ravnatelj ustanove organizira i vodi rad i poslovanje ustanove, predstavlja i zastupa ustanovu, poduzima sve pravne radnje u ime i za račun ustanove, zastupa ustanovu u svim postupcima pred sudovima, upravnim i drugim državnim tijelima te pravnim osobama s javnim ovlastima. Slijedom navedenog sve kolegice i kolege bi se trebale suzdržati od davanja komentara koji bi se mogli tumačiti kao istupanje u ime ustanove u situacijama kada nisu za to posebno ovlašteni.

Zaključno ovo Povjerenstvo želi još jednom istaknuti nužnost razlikovanja iznošenja stavova u osobnom svojstvu od onog u svojstvu medicinske sestre odnosno medicinskog tehničara. Iako su ponekad motivi ispravni, ovo Povjerenstvo je stajališta kako se pitanja struke ne bi smjela raspravljati na raznim društvenim mrežama na neprimjeren i neprofesionalan način. Uz pridržavanje zakonskih odredaba te Etičkog kodeksa medicinskih sestara svaka kolegica i kolega mogu biti sigurni da se njihove izjave s jedne strane neće pogrešno protumačiti te s druge da neće biti predmetom raznih prijava odnosno postupaka utvrđivanja njihove odgovornosti za izraženo mišljenje.

S poštovanjem

POVJERENSTVO ZA ETIČKA PITANJA
HRVATSKE KOMORE MEDICINSKIH SESTARA:
po Predsjedniku: Vebi Sadiku, diplomirani medicinski tehničar

Sadiku